

Súd: Okresný súd Vranov n/T
Spisová značka: 4C/478/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813204186
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 05. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ján Kozenko
ECLI: ECLI:SK:OSVT:2014:8813204186.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Vranov nad Topľou samosudcom JUDr. Jánom Kozenkom v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, proti žalovanému: T. M., nar. XX.X.XXXX, bytom XXX XX P. O. G. XXX o zaplatenie 2.097,- eur s prísl. takto

rozhodol:

Súd zaväzuje žalovaného uhradiť žalobcovi sumu 1.859,35 eur s 9 %-ným úrokom z omeškania ročne z uvedenej sumy od 29. 08. 2010 až do dňa zaplatenia a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd žalobu žalobcu čo do zvyšku zamieta.

Súd zaväzuje žalovaného uhradiť žalobcovi trovy konania vo výške 96,96 eur a na účet právneho zástupcu žalobcu trovy právneho zastúpenia vo výške 275,63 eur, a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 2097,83 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne od 29.8.2010 do zaplatenia a náhrady trov konania. Svoju žalobu odôvodnil tým, že žalobca a žalovaný uzatvorili spolu dňa 20.2.2010 zmluvu o pôžičke evid. č. 5004922, na základe ktorej poskytol žalobca žalovanému celkovú sumu pôžičky 2565,76 eur. Podľa zmluvy o pôžičke mal žalovaný splácať pôžičku v pravidelných 32 mesačných splátkach v sume 80,18 eur . Do dňa spísania žaloby uhradil žalovaný z vyššie uvedenej zmluvy sumu 240,54 eur. Vzhľadom na to, že žalovaný porušil svoju povinnosť splácať poskytnutú pôžičku resp. jednotlivé povinné splátky riadne a včas tj. v súlade so zmluvou a podmienkami k zmluve, žalobca dňa 19.8.2010 listom - vypovedanie zmluvy vyzval žalovaného k okamžitej úhrade všetkých splátok jednorázovo. Žalovaný dlžné splátky neuhradil. Celkový dlh odpore u ku dňu podania žaloby predstavuje sumu 2097,83 eur. Žalobca si týmto zároveň uplatňuje zákonné úroky z omeškania.

Žalovaný sa k žalobe žalobcu nevyjadril.

Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa so žalobným návrhom a jeho prílohami, a to zmluvou o poskytnutí pôžičky č. 5004922 zo dňa 20.2.2010 a Všeobecnými obchodnými podmienkami, vypovedaním zmluvy zo dňa 19.8.2010 a kópiou doručenky. Ďalej vykonal dokazovanie oboznámením sa s písomným podaním žalobcu zo dňa 22.1.2014, dňa 18.2.2014 a dňa 12.5.2014, podaním žalovaného zo dňa 21.2.2014 a zistil nasledovný skutkový stav:

V priebehu konania podal pôvodný žalobca na tunajší súd návrh na zmenu účastníka na strane žalobcu. Súd uznesením zo dňa 22.11.2013 č.k. 4C/478/2013-27 pripustil, aby do konania namiesto pôvodného žalobcu: Consumer Finance Holding a.s., Hlavné námestie 12, 060 01 Kežmarok, IČO: 35 923 130, , vstúpil ako nový žalobca: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 35 724 803.

V písomnom podaní zo dňa 12.5.2014 žalobca uviedol, že z predloženej platobnej histórie je zrejmé, že z predpísaných úhrad v celkovej výške 2.099,89 eur žalovaný uhradil sumu v celkovej výške 240,54 eur (len tri splátky). Po prvýkrát sa dostal do omeškania so splátkou zo dňa 20.04.2010. Úhrady žalovaného sú v platobnej histórii evidované ako „Priradené (EČ, splátka)“. Žalovaný sa tak dostal do omeškania s úhradou sumy vo výške 1.859,35 eur. V zmysle bodu 12.2 Podmienok k Zmluve o pôžičke sa zmluvné strany dohodli, že ak sa klient dostane do omeškania so splatením ktorejkoľvek jednotlivkej splátky, je klient povinný zaplatiť zmluvnú pokutu vo výške 10 % z dlžnej splátky. V platobnej histórii predstavuje súčet položky „pokuta omeškanie“. V zmysle bodu 12.3 Podmienok k Zmluve o pôžičke sa zmluvné strany dohodli, že v prípade omeškania s úhradou jednotlivých splátok je klient povinný uhradiť okrem zmluvnej pokuty i sankčný úrok vo výške stanovenej nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. V platobnej histórii predstavuje súčet položky „pokuta sankcia“. V zmysle bodu 12 Podmienok k Zmluve o pôžičke boli žalovanému ku dňu podania žaloby na začatie konania vyčíslené poplatky vo výške 238,48 eur. Žalovaná suma vo výške 2.097,83 eur tak pozostáva z neuhradenej istiny vo výške 1.859,35 eur a poplatkov vo výške 238,48 eur. Dňa 19.08.2010 pôvodný veriteľ zaslal žalovanému predžalobnú upomienku, v ktorej vyzval žalovaného na úhradu celej dlžnej čiastky do troch dní od doručenia upomienky. Podľa doručky bola upomienka žalovanému doručená dňa 23.08.2010.

Spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s., Hlavné námestie 12, 060 01 Kežmarok ako spoločnosť a žalovaný ako klient uzavreli dňa 20.2.2010 zmluvu o pôžičke č. 5004922, pričom schválená výška pôžičky predstavovala sumu 1934,94 eur, ktorú mal žalovaný uhradiť v 32 splátkach a celková suma pôžičky predstavovala sumu 2565,76 eur, výška mesačnej splátky sumu 80,18 eur a ročná úroková sadzba 24,01%.

Všeobecné obchodné podmienky boli písané drobným nečitateľným písmom. Zároveň boli žalobcom predložené v nečitateľnej kópii.

Žalobca listom zo dňa 19.8.2010 vypovedal zmluvu a vyzval žalovaného k uhradeniu celkového dlhu v sume 2043,77 eur v lehote 5 dní od doručenia vypovedania. Ako je zrejmé z kópie doručky, uvedená písomnosť bola žalovanému doručená dňa 23.8.2010.

Z prehľadu splátok a úhrad súd zistil, že žalovaný na splátkach celkovo uhradil sumu 240,54 eur.

Podľa § 25 ods. 1, ods. 2 zákona NR SR č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak. Ustanovenia § 10 ods. 2 a 3, § 12, 14, 17 ods. 1 a 2 a § 18 sa od 11. júna 2010 použijú aj na právne vzťahy vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá bola uzavretá pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona na dobu neurčitú a podľa ktorej sa po nadobudnutí účinnosti tohto zákona poskytuje alebo môže poskytovať spotrebiteľský úver.

Ako vyplýva z § 2 písm. a) zákona NR SR č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, na účely tohto zákona sa rozumie spotrebiteľským úverom dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

V zmysle § 3 ods. 1, ods. 2 zákona o spotrebiteľských úveroch, veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy

poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Na uvedený právny vzťah je tiež potrebné aplikovať zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinný v čase uzavretia úverovej zmluvy a vychádzať pritom z ustanovenia § 3 ods. 3, v zmysle ktorého každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

Podľa § 657 Občianskeho zákonníka zmluvou o pôžičke prenecháva veriteľ dlžníkovi veci určené podľa druhu, najmä peniaze, a dlžník sa zaväzuje vrátiť po uplynutí dohodnutej doby veci rovnakého druhu.

Pri peňažnej pôžičke možno dohodnúť úrok (§ 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka).

Zmluvou o pôžičke prenecháva jedna strana (veriteľ) druhej strane (dlžníkovi) veci určené podľa druhu a táto druhá strana sa zaväzuje vrátiť po čase veci rovnakého druhu. Najčastejšie sú predmetom pôžičky peniaze. Samotná pôžička vzniká reálnym úkonom - odovzdaním predmetu pôžičky dlžníkovi.

V ustanovení § 52 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka sa uvádza, že spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Ako vyplýva z ustanovenia § 53 ods. 2, ods. 3 Občianskeho zákonníka za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

V zmysle § 54 ods. 1, ods. 2, Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Z § 39 Občianskeho zákonníka vyplýva, že neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

Z ustanovení § 517 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis - nariadenie vlády SR č. 87/1995 Z. z..

Podľa § 10c uvedeného nariadenia ak záväzkový vzťah vznikol pred 1. februárom 2013, výška úrokov z omeškania sa riadi podľa predpisov účinných k 31. januáru 2013 aj za dobu omeškania po 31. januári 2013.

V zmysle ust. § 3 ods.1, ods. 2 nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z. v znení účinnom v čase omeškania, výška úrokov z omeškania je o 8 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu. Ak sa počas trvania omeškania zmení základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky a ak je to pre veriteľa výhodnejšie, výška úrokov z omeškania je o 7 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu príslušného kalendárneho polroka, v ktorom trvá omeškanie; táto základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky sa použije počas celého tohto polroka.

Ako vyplýva z § 100 Občianskeho zákonníka právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

V zmysle § 103 Občianskeho zákonníka ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

Ako vyplýva z § 111 Občianskeho zákonníka zmena v osobe veriteľa alebo dlžníka nemá vplyv na plynutie premlčacej doby.

Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné, a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou.

Ustanovenie § 53 Občianskeho zákonníka sa týka iba podmienok, ktoré zákon označuje za neprijateľné. Ide o podmienky, ktoré sú nečestné, neslušné, hrubo poškodzujúce spotrebiteľa a preto ich použitie zákon sankcionuje absolútnou neplatnosťou. Vyjadruje snahu, aby dodávateľ v spotrebiteľských zmluvách pristupoval k tvorbe podmienok v súlade s dobrými mravmi. Je potrebné dodať, že spotrebiteľ z povahy veci v súčasných podmienkach štandardizácie produktov bežnej spotreby, ako aj zmluvných podmienok, má iba fiktívnu možnosť ovplyvniť podstatu zmluvných podmienok, ktoré sú mu zo strany dodávateľa predložené, pričom často vzhľadom na ich rozsiahlosť a použitú právnu terminológiu nemá možnosť, či už ich vôbec prečítať, resp. pochopiť ich obsah. Ide teda o zákonný zákaz používania neprijateľných podmienok, ktoré vyvolá právoplatné súdne rozhodnutie a dodávateľ je povinný zdržať

sa ich používania. Ochrana spotrebiteľa sa týka iba formulárových zmlúv, ktoré sú uzatvárané na základe predbežne formulovaného zmluvného formulára, ktorý má dodávateľ vopred pripravený a ktorý používa v dvoch alebo viacerých prípadoch, pričom spotrebiteľ spravidla obsah zmluvy nemení. V tomto prípade ide o spotrebiteľskú zmluvu v zmysle § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože ju uzatváral právny predchodca žalobcu ako dodávateľ a žalovaná ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy, ako aj obsah úverových podmienok bol daný predchodcom žalobcu bez možnosti žalovanej prívodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka. Súd má za to, že tým, že na daný právny vzťah bol použitý režim Obchodného zákonníka, došlo by k znevýhodneniu postavenia žalovanej ako spotrebiteľa v danom právnom vzťahu.

Súd v danej súvislosti poukazuje aj na skutočnosť, že Slovenská republika ako člen Európskej únie je povinná plniť záväzky vyplývajúce z tohto členstva. Členské štáty Únie sú povinné zabezpečiť, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva, neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ďalej len „smernica“).

Nepochybne zmluva uzavretá medzi účastníkmi je teda spotrebiteľskou zmluvou v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Pri závere o tom, že spornú zmluvu je potrebné považovať za spotrebiteľskú zmluvu, je potrebné na ňu aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Z vykonaného dokazovania mal súd za preukázané, že právny predchodca žalobcu a žalovaný uzavreli zmluvu o pôžičke, ktorou spoločnosť Consumer Finance Holding, a.s. poskytla žalovanému pôžičku, ktorá pôžička bola použitá na úhradu v zmluve uvedených pohľadávok spoločnosti voči klientovi a žalovaný sa zaviazala pôžičku splatiť v 32 mesačných splátkach v stanovenej výške 80,18 eur.

V zmysle § 5b zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa účinného od 1.5.2014 orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premlčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.

Vzhľadom na uvedené je súd povinný z úradnej moci prihliadať na oslabenie nároku žalobcu voči spotrebiteľovi z dôvodu jeho premlčania. Ide o procesné ustanovenie, ktoré je súd povinný aplikovať v čase rozhodovania o predmetnom nároku.

Ako je zrejmé zo zmluvy o pôžičke, konečná splatnosť bola dohodnutá na 32 mesiacov. Začiatok plynutia premlčacej doby je potrebné stanoviť v súlade s ust. § 103 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky. Vzhľadom na skutočnosť, že došlo k predčasnemu zosplateniu úveru až listom zo dňa 19.8.2010 s účinkami od 28.8.2010 a žaloba bola podaná na súde dňa 19.4.2013, celý dlh je splatný až od 28.8.2010, pričom dovtedy sa premlčujú jednotlivé splatné splátky. Veriteľ totiž svoje právo na zaplatenie celého zvyšku dlhu môže uplatniť iba do zročnosti najbližšie nasledujúcej splátky. Ak veriteľ toto svoje právo nevyužije a proti dlžníkovi neuplatní zaplatenie celého zvyšku dlhu, prestane dňom zročnosti najbližšie nasledujúcej splátky plynúť premlčacia doba pre celý zvyšok dlhu. Jednotlivé splátky sa opäť premlčujú samostatne od ich zročnosti až do okamihu, keď dlžník nesplní niektorú zo splátok. Nepremľčanými splátkami tak sú splátky splatné tri roky späťne od podania žaloby, teda splátky splatné po 19.4.2010. Keďže v danom prípade bola splatnosť jednotlivých splátok dohodnutá k 20. dňu v mesiaci, nepremľčanými splátkami sú tie, ktoré sú splatné odo dňa 20.4.2010. Jedná sa tak o 31 nepremľčaných splátok.

Pokiaľ ide o aplikáciu všeobecnej trojročnej premlčacej doby podľa Občianskeho zákonníka a nie štvorročnej podľa Obchodného zákonníka na daný vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy, súd považuje za potrebné poukázať na to, že prednosť majú osobitné ustanovenia právneho poriadku, ktoré sú súčasťou špeciálnej právnej úpravy v oblasti spotrebiteľského práva vrátane ustanovení § 52 až §54 Občianskeho zákonníka. Dualistický systém záväzkového práva (dve kúpne zmluvy, dvojaká úprava premlčania, dvojaká úprava odstúpenia od zmluvy a pod.) v našom právnom poriadku síce dlhodobo funguje, avšak niet rozumného dôvodu na skonštatovanie, že na premlčanie v spotrebiteľsko-právnej, a teda typickej občianskoprávnej veci má dopadať právna úprava regulujúca vzťahy v zásade medzi podnikateľmi, ak Občiansky zákonník ako kódex občianskeho súkromného práva takúto úpravu má a je pre nepodnikateľov výhodnejšia.

Popretím úveru ako absolútneho obchodu sa nemôže rozumieť stav, ak súd aplikuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ, ktoré má svoj obsah a ktorým zákonodarca sledoval dôležitý cieľ v spotrebiteľských zmluvách bez ohľadu na typ zmluvy, teda aj v prípade absolútnych obchodov (absolútne obchody sú vzťahy regulované Obchodným zákonníkom bez ohľadu na povahu účastníkov zmluvy). Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by z pôsobnosti ustanovenia § 54 ods. 1 OZ boli vylúčené niektoré typy spotrebiteľských zmlúv. Teda ustanovenie § 54 ods. 1 OZ reguluje aj absolútne obchody.

Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie (§ 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ je ustanovením *lex specialis* s dopadom na všetky spotrebiteľské zmluvy, a teda aj na odložené platby v spotrebiteľských vzťahoch vrátane úverov.

Ustanovenie § 54 ods. 1 OZ preto treba vykladať tak, že v prípade dualistickej právnej úpravy inštitútov súkromného práva sa na spotrebiteľské právne vzťahy nepoužije obchodné právo (Obchodný zákonník), ak aplikáciou konkrétnej zmluvnej podmienky by sa postavenie spotrebiteľa oproti občianskoprávne úprave zhoršilo. Ustanovenie § 54 ods. 1 je dôsledkom transpozície čl. 8 smernice. Smernica síce neharmonizuje dualistické právne úpravy inštitútov súkromného práva, no na druhej strane nebráni ani regulácii, akú predstavuje ustanovenie § 54 ods. 1 OZ a ktoré bráni akémukoľvek zhoršeniu postavenia spotrebiteľa oproti Občianskemu zákonníku, § 54 ods. 1 OZ.

Súd je toho názoru, že akékoľvek ustanovenie zmluvy, v rozpore s § 54 ods. 1 OZ zhoršuje postavenie žalovanej ako spotrebiteľa, v prípade, že výlučnou aplikáciou Obchodného zákonníka prakticky vylučuje použitie ust. Občianskeho zákonníka o premlčaní. Paušálne uprednostnenie Obchodného zákonníka by malo na spotrebiteľov nepriaznivé následky hraničiace až s neprístupnosťou k občianskym právam, ktoré priznáva Občiansky zákonník na rozdiel od Obchodného zákonníka. V danom prípade by takéto ustanovenie mohlo byť aj súčasťou Všeobecných obchodných podmienok, avšak tieto sú pre drobné písmo nečitateľné, preto nebolo možné jednotlivé ustanovenia podmienok posúdiť.

Žalovaný uhradil celkovo k úveru sumu 240,54 eur, pričom boli vykonané úhrady aj na premlčanú splátku v čase, kedy nebol dlh ešte ani čiastočne premlčaný. Súd tak nemohol všetky jeho platby zarátať iba na nepremlčanú istinu úveru.

V zmysle zmluvy bola pôžička žalovanému poskytnutá pri ročnej úrokovej sadzbe 24,01%. Prepočtom však súd zistil, že pôžička bola poskytnutá pri skutočnej výške úrokovej sadzby 12,23 % ročne. Keďže žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 1934,94 eur, ktorý mal uhradiť v 32 mesačných splátkach po 80,18 eur, úrok z pôžičky za celé obdobie poskytnutia predstavuje sumu 630,82 eur, preto ročný úrok predstavuje sumu 236,56 eur (výpočet: 630,82 eur/32 mesiacov x12=236,56 eur). Ročná úroková sadzba úroku z úveru tak predstavuje 12,23% (výpočet: 236,56 /100x1934,94=12,23%).

Občiansky zákonník a ani iné právne predpisy výslovne neustanovujú, do akej výšky možno pri peňažnej pôžičke dohovoriť úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno úspešne vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len od dohody účastníkov zmluvy o pôžičke a že by teda nepodliehala žiadnemu obmedzeniu. Taktiež u dohody o úrokoch pri peňažnej pôžičke totiž platia ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nesmie byť výkon práva a povinnosti vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov v rozpore s dobrými mravmi. Neprimeranou, a teda odporujúcou dobrým mravom, je spravidla taká výška úrokov dojednaná v zmysle ustanovenia § 658 ods. 1 OZ, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru obvyklú v dobe ich dojednania, a to stanovenú najmä s prihliadnutím na najvyššie úrokové sadzby uplatňované bankami pri poskytovaní úverov a pôžičiek.

Pri dojednávaní úrokov pri peňažnej pôžičke koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje primeraný úrok bez ohľadu na to, že dlžník uzatvára zmluvu o pôžičke v situácii pre neho nepriaznivej. V súlade s dobrými mravmi je preto také konanie veriteľa, ktorý sa pri peňažnej pôžičke „uspokojí“ bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty (odmeny) za užívanie požičanej istiny a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni „zhodnotiť“ obvyklým spôsobom. Nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke a dohodu o úrokoch z tejto pôžičky často práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané až úžernícke úroky. Neprimeranou, a preto odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov dojednaná podľa § 658 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednania obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám, uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 26. apríla 2012, sp. zn. 5 Cdo 26/2011).

Občiansky zákonník a ani iné právne predpisy výslovne neustanovujú, do akej výšky možno pri peňažnej pôžičke dojednať úroky. Z tejto skutočnosti však nemožno úspešne vyvodzovať, že by výška úrokov závisela len na dohode účastníkov zmluvy o pôžičke a že by teda nepodliehala žiadnemu obmedzeniu. Rovnako aj u dohody o úrokoch pri peňažnej pôžičke totiž platí ustanovenie § 3 ods. 1 Obč. zák., podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi (rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 15. decembra 2004, sp. zn. 21 Cdo 1484/2004).

Z internetovej stránky NBS súd preveroval úrokové miery podobného úveru (pôžičky) v bankách a zistil, že pri spotrebiteľskom úvere so splatnosťou od 1 do 5 rokov vo februári 2010 činila úroková sadzba 12,71% p.a., súd je preto toho názoru, že výška úrokov dohodnutých v predmetnej zmluve pri poskytnutí pôžičky je primeraná.

Žalobca požadoval od žalovaného sumu 2099,89 eur, ktorá predstavovala istinu pôžičky a úrok aj napriek tomu, že mu vznikol nárok na vrátenie pôžičky s úrokom v sume 2.565,76 eur. Na základe vyššie uvedeného súd považoval nárok žalobcu na zaplatenie uvedenej sumy po zarátaní všetkých úhrad žalovaného v sume 240,54 eur, za dôvodný. Žalovaného tak zaviazal na úhradu sumy 1859,35 eur predstavujúcej rozdiel medzi sumou vyúčtovanej istiny spolu s primeraným úrokom z úveru spolu v sume 2099,89 eur a sumou 240,54 eur, ktorá bola žalovaným uhradená. Žalobcom požadovaná suma je zrejmä z predloženého prehľadu splátok a úhrad. Hoci žalobcovi vznikol nárok na sumu 2.565,76 eur (32x80,18 eur), po zosplatení dňa už požadoval iba sumu 2099,89 eur.

Keďže žalovaný sa s plnením svojho peňažného záväzku dostal do omeškania, zaviazal ho súd aj na zaplatenie úroku z omeškania z dlžnej sumy v žalobcom požadovanej výške 9% ročne, ktorá výška je v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka v spojení s nariadením vlády a to od 29.8.2010, teda dňom nasledujúcim po dni uplynutia päťdňovej lehoty na plnenie podľa výzvy od doručenia výzvy na úhradu, ktorou bol žalovaný vyzvaný na splatenie dlhu. Zásielka s výzvou bola žalovanému doručená dňa 23.8.2010 a päťdňová lehota uplynula dňa 28.8.2010.

Keďže ide o spotrebiteľskú zmluvu, výšku úroku súd priznal s poukazom na ust. § 517, ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 Nariadenia Vlády SR č. 87/95 Z.z. Ku dňu 29.8.2010 bola základná

úroková sadzba európskej centrálnej banky vo výške 1 % p.a. a úroky z omeškania tak predstavujú 9 % ročne.

Pokiaľ ide o nárok na poplatky resp. zmluvnú pokutu v sume 238,48 eur, súd ho považoval z viacerých dôvodov za neopodstatnený.

V prvom rade je potrebné uviesť, že všeobecné obchodné podmienky, ak sa majú stať súčasťou zmluvy, môže sa to udiť prostredníctvom transparentnej inkorporačnej doložky. Netransparentnú inkorporačnú doložku zároveň súdy judikovali ako neprijateľnú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve. O netransparentnú inkorporačnú doložku (v danom prípade bod V. zmluvy) ide aj vtedy, ak ju dodávateľ uvedie menším písmom ako zmluvné podmienky predstavujúce podstatné zložky zmluvy.

Spotrebiteľ sa môže domnievať (postačí hrozba takéhoto rizika), že menšie písmo obsahuje text, ktorému nemusí pripisovať až tak dôležitý význam. V spojení s úplne miniatúrnym písmom, pri čítaní ktorého sa stráca orientácia a vyžadujú sa pomôcky (lupa, pravítko a pod.), práve menšie písmo môže spotrebiteľa odradiť od sústredenia sa pri uzatváraní zmluvy. Ide o nevhodné predkladanie zmluvných podmienok a uvedenie menšieho písma hodnotí súd ako nepochopiteľný a ako nie dobrý úmysel, ktorému za žiadnych okolností nemieni poskytnúť ochranu. K drobnému písmu porov. nález I. ÚS 342/09 (ČR). V bežnom živote sa zväčšenému textu pripisuje záujem autora pripísať mu väčší význam. Opačne text s menším písmom môže indikovať menej podstatný obsah zmluvy. V spojení s rozsiahlymi podmienkami písané takmer nečitateľným drobným písmom tak existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že priemerný spotrebiteľ podcení takúto časť textu.

Neprijateľná inkorporačná doložka (bod V. zmluvy) v danom prípade nemohla privodiť viazanosť zmluvných dojednaní zmluvy o pôžičke. Zároveň je potrebné uviesť, že samotné Všeobecné obchodné podmienky boli súdu v danom prípade predložené v nečitateľnej forme napriek skutočnosti, že žalobca bol súdom v predvolaní na pojednávanie vyzvaný na predloženie originálov dokladov.

Vyhlásenie neplatnej inkorporačnej doložky má rovnaký dopad vo vzťahu k všetkým sankciám uvedeným vo Všeobecných obchodných podmienkach. Ustanovenia v zmluvných dojednaniach obsiahnuté, sa v prípade neprijateľnej inkorporačnej doložky nestávajú súčasťou zmluvy.

V súvislosti s uplatneným nárokom na zmluvnú pokutu podľa bodu 12.2 Všeobecných obchodných podmienok (ako uvádza žalobca v podaní zo dňa 12.5.2014) je potrebné uviesť, že v danom prípade žalobca nepreukázal, že by dojednanie o zmluvnej pokute v sume bolo súčasťou listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis. Uvedená pokuta je súčasťou iba Všeobecných obchodných podmienok. Uvedené vymedzenie vo Všeobecných obchodných podmienkach súd nemôže považovať za platné písomné dojednanie zmluvnej pokuty, ako to vyžaduje § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

V rámci spotrebiteľských zmlúv dojednanie zakladajúce právo na zmluvnú pokutu, rovnako ako aj rozhodcovská doložka, zásadne nemôžu byť súčasťou tzv. všeobecných obchodných podmienok, ale len súčasťou samotnej spotrebiteľskej zmluvy, teda listiny, na ktorej spotrebiteľ pripája svoj podpis. (nález Ústavného súdu Českej republiky z 11. novembra 2013, sp. zn. I.ÚS 3512/2011)

V danom prípade nie je splnený zákonný predpoklad platného dojednania zmluvnej pokuty v písomnej forme, nesplnenie ktorej má za následok jej absolútnu neplatnosť v zmysle ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Aj vy prípade platnej inkorporačnej doložky by súd nárok na zmluvnú pokutu podľa bodu 12.2 Všeobecných obchodných podmienok, považoval za neopodstatnený. Ide totiž o neprimeranú sankciu, ktorú znáša spotrebiteľ. Takto dohodnutá výška zmluvnej pokuty neúmerne zaťažuje spotrebiteľa, nakoľko spotrebiteľ okrem dohodnutej zmluvnej pokuty, ktorá navýši jeho každú nesplatenú mesačnú

splátku o 10%, mal platiť aj úrok z omeškania dojednaný v bode 12.3., čo má za následok neprimerané zaťaženie spotrebiteľa a je jednoznačne v prospech veriteľa. V danom prípade ide teda o kumulovanie sankcií voči žalovanému ako spotrebiteľovi. Navyše táto zmluvná podmienka sa javí byť ako neurčitá a nejasná, nakoľko z uvedeného dojednania zmluvnej pokuty nevyplýva, ako sa táto uplatní v ďalších mesačných splátkach. Pri uplatnení výšky zmluvnej pokuty 10% mesačne z každej nesplatenj splátky dochádza k neprimeranému a tiež duplicitnému zaťaženiu spotrebiteľa v prospech veriteľa. Neprimeranosť zmluvnej pokuty súd vidí aj v tom, že sadzba 10 % z mesačnej splátky po dobu dlhšiu ako 30 dní je v prepočte na rok až vo výške 120 % (10 % x 12 mesiacov). Ide síce o jednorazovú pokutu, ale jej rozsahu z hľadiska jej dôsledkov korešponduje zmluvná pokuta v prepočte cca 120 % ročne, čo je jednoznačne neprimeraná sankcia. K vyššie uvedenému súd poukazuje aj na názor vyslovený v rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 28.9.2011 sp.zn. 3Co 3/2011.

Ako uviedol Ústavný súd SR: „Pokiaľ je však zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ktorý vzťah teória u prax navyše označujú za fakticky nerovný, nevyvážený, nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom.“ (Uznesenie Ústavného súdu SR z 24.2.2011, IV.ÚS 55/201-19).

Vo Všeobecných obchodných podmienkach bolo za to isté porušenie právnej povinnosti (omeškanie so splátkami) dohodnutý niekoľkonásobný postih - úroky z omeškania, zmluvná pokuta. Nepochybne ide o hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach dodávateľa a spotrebiteľa. Dohodnutú zmluvnú pokutu vo výške 10% z čiastky, s ktorej úhradou je klient v omeškaní dlhšie ako 30 dní, súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku, preto absolútne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Ide totiž o neprimerané sankcie, ktoré znáša spotrebiteľ.

Pokiaľ by uvedený nárok v sume 238,48 eur mal predstavovať sankčný úrok podľa bodu 12.3 Všeobecných obchodných podmienok, súd poukazuje na skutočnosť, že za rovnaké obdobie, za aké bol účtovaný, žalobcovi priznal aj zákonný úrok z omeškania. Preto nárok podľa bodu 12.3 Všeobecných obchodných podmienok, hoci by neprevyšoval zákonný úrok z omeškania, bol by duplicitným postihom spotrebiteľa za omeškanie a úročením úroku z omeškania úrokom z omeškania, ktorým by dochádzalo k navýšeniu úroku z omeškania nad zákonom prípustnú hranicu. Hoci žalobca tento nárok bližšie nešpecifikoval, v prehľade splátok a úhrad sa uvádzajú pojmy „pokuta sankcia“ a „pokuta omeškanie“, pričom ako bolo uvedené vyššie, oba tieto nároky by za danej situácie súd musel vyhodnotiť ako nedôvodné.

Vzhľadom na vyššie uvedené súd žalobu žalobcu v časti o zaplatenie sumy 238,48 eur zamietol.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak mal účastník vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadny z účastníkov nemá na náhradu trov právo.

Žalobca mal v konaní úspech v časti, v ktorej súd žalobe vyhovel a teda v časti o zaplatenie 1859,35 eur, čo predstavuje úspech žalobcu 88,63% a po odpočítaní úspechu žalovaného 11,37%, v ktorej časti súd žalobu zamietol, mu vznikol nárok na náhradu trov konania v pomere 77,26%.

Odmena za jeden úkon právnej služby podľa § 10 vyhl. MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhlášky“) predstavuje sumu 91,29 eur.

V zmysle prechodného ustanovenia účinného od 1. júla 2013 v § 20c vyhlášky za úkony právnych služieb, ktoré boli vykonané pred 1. júlom 2013, patrí advokátovi odmena podľa predpisov účinných do 30. júna 2013.

Súd priznal žalobcovi odmenu za tri úkony - prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd podľa § 14 ods. 1 písm. a), b) cit. vyhl. účinné do 1.7.2013 a za písomné podanie na súd podľa § 13a ods. 1 písm. c) cit. vyhl. účinné od 1.7.2013 spolu v sume 273,87 eur a režijný paušál za tri úkony podľa § 16 ods. 3 vyhlášky v sume 23,43 eur, jeden úkon v roku 2013 á 7,81 eur a DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zo sumy 297,30 eur v sume 59,46 eur, teda spolu trovy právneho zastúpenia predstavujú sumu 356,76 eur.

Žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania v pomere 77,26%, preto súd zaviazal žalovaného na zaplatenie iných trov konania v sume 96,96 eur predstavujúcich pomernú časť zo zaplateného súdneho poplatku 125,50 eur a trov právneho zastúpenia v sume 275,63 eur predstavujúcich pomernú časť, 77,26% z uplatnených trov právneho zastúpenia. Vzhľadom na vyššie uvedené súd rozhodol tak ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.